

Pécsi Ítéltábla

Az ügy száma: Gf.V.40.025/2023/4/III.

A felperes:

felperes1 (cím1)

A felperes képviselője:

Marján Ügyvédi Iroda (cím2, eljáró ügyvéd dr. Marján István)

Az alperes:

alperes1 (cím3)

Az alperes képviselője:

SzecsKay Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd dr. Wellmann György, cím4)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

a felperes részéről 21. sorszám alatt

A per tárgya:

szerződés érvénytelenségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság:

Pécsi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

50.G.20.159/2022/19. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 3.418.840 (hárommillió-négyszáztizennyolcezer-nyolcszáznegyven) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes, mint kedvezményezett a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) keretén belül a „Mikro-, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése” tárgyú felhívásra benyújtott GINOP-1.2.1-16-2017-01046 azonosítószámú támogatási kérelme alapján a Pénzügyminisztériumtól, mint támogatótól vissza nem térítendő támogatásban részesült. A projekt alapvető célkitűzése a felperes gépjárműalkatrész-gyártással foglalkozó komlói üzemének kapacitásbővítése, ezen belül új fröccsöntőgépek üzembe helyezése és az új gépek vonatkozásában az Ipar 4.0 által támasztott termelőoldali rendszerkövetelményeknek való megfeleltetés volt.
- [2] A 2017 novemberében a Pénzügyminisztériummal megkötött támogatási szerződés a projekt kezdő időpontjaként 2017. december 11. napját jelölte meg. A támogatási szerződésben a felperes vállalta, hogy a projektet megvalósítja és a fenntartási időszak alatt a beruházást a komlói üzemében fenntartja, üzemelteti. A projekt fizikai befejezésének tervezett időpontját 2022. augusztus 31. napján határozták meg. A projekt elszámolható bruttó összköltsége 705.375.400 forint, a vissza nem térítendő támogatás összege a projekt elszámolható összköltségének 50%-a, azaz 352.687.683 forint volt, a pénzügyi forrás másik 50%-át, azaz 352.687.717, - forintot a felperesnek kellett biztosítania.
- [3] A felperes, mint ajánlatkérő 2019. május 3. napján a kapacitásbővítéshez szükséges fröccsöntőgépek, robotok és szoftverek beszerzése tárgyában közbeszerzési eljárás keretében hirdetményt tett közzé. A nyílt közbeszerzési eljárás nyertese az I. rendű alperes lett, akivel a felperes 2019. december 6. napján „adásvételi szerződés” megjelölésű okiratba foglalt szerződést kötött.
- [4] A szerződés 1.1. pontja szerint az I. rendű alperes, mint eladó vállalta, hogy a szerződés tárgyát képező eszközöket a közbeszerzési eljárást megindító felhívásban és dokumentációban szereplő előírásoknak megfelelő műszaki tartalommal leszállítja, valamint ellátja a szerződésben és mellékleteiben meghatározott kapcsolódó szolgáltatásokat, az eszközök helyszínre szállítását, össze-, be- és felszerelését, beüzemelését és a használat betanítását.
- [5] A szerződés 2. pontja szerint az eladó kötelezettséget vállalt arra, hogy a szerződés tárgyát képező eszközöket, azok alkatrészeivel és tartozékaival együtt legkésőbb a szerződés hatálybalépésétől számított 11 hónapon belül a vevő részére leszállítja, a helyszíni szerelési, üzembe helyezési munkálatokat elvégzi. A kárveszély az átadás-átvételi jegyzőkönyv aláírásával száll át a vevőre. A szerződés tárgyát képező berendezések és eszközök birtokát az eladó az átadás-átvételi jegyzőkönyv aláírásával egyidejűleg ruházza át a vevőre, aki ettől az időponttól kezdve szedi annak hasznait, viseli terheit és mindazt a kárt, amelynek a megtérítésére senkit sem lehet kötelezni. Az átadás-átvételi eljárás befejezésekor a szerződő

felek a teljesítés megtörténtét és ahhoz kapcsolód minden lényeges körülményt átadás-átvételi jegyzőkönyvbe foglalnak és azokat képviselőik útján cégszerű aláírásukkal igazolják. A kárveszély az átadás-átvételi jegyzőkönyv aláírásával száll át a vevőre. A vevő a végteljesítésről teljesítésigazolást állít ki. Ha a vevő 15 munkanapon belül nem állít ki teljesítésigazolást és nem is utasítja el a teljesített szolgáltatást, abban az esetben úgy tekintendő, hogy ezen időszak utolsó napján kiállította az igazolást.

- [6] A szerződés 4.1. pontjában a szerződéses szolgáltatásokért 532.549.644,- Ft + áfa (bruttó 676.338.048, - Ft) vételárat kötöttek ki.
- [7] A vevő a vételárat a szerződés 4.2. pontja szerint igazolt szerződésszerű végteljesítést követően a számla kézhezvételét, vagy az igazolt szerződésszerű teljesítést követő 60 napon belül egy darab végszámla ellenében az eladó pénzforgalmi számlájára történő átutalással forintban volt köteles megfizetni. A szerződés a részszámlázás lehetőségét kizárta, a vevő fizetési késedelme esetén az eladó jogosult volt évi 3%-os késedelmi kamatot követelni.
- [8] A szerződés 6. pontja a vevő, a 7. pontja az eladó teljesítéssel kapcsolatos jogait és kötelezettségeit határozta meg, a 8. pontja a szolgáltatás minőségével, a 9. pontja a szállítással, ellenőrzéssel és átvétellel kapcsolatos rendelkezéseket tartalmazta. A szerződés 10. pontja a szerződésszegés és a szerződés megszüntetésének kereteit részletezte. A 10.1.-10.5. pontok a vevő felmondási jogának egyes esetköreit, a 10.6. pont az eladó azonnali hatályú felmondásának esetét rendezte, a 10.8. pont a vevő szerződéstől való elállási jogáról rendelkezett.
- [9] A szerződés 17. pontja azt rögzítette, hogy „Jelen szerződést felek kizárólag írásban, a Kbt. 141.§-a alapján – az ott leírt feltételek szerint – módosíthatják. A módosításokat tartalmazó megállapodást a későbbiekben a szerződés szerves részeként kell kezelni.”
- [10] A szerződés 15. pontja szerint a szerződésben nem szabályozott kérdésekben a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény, az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény és a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény rendelkezései az irányadók.
- [11] Az I. rendű alperes a szerződés alapján az eszközök leszállítását és beszerelését még 2019 decemberében megkezdte és 2020. február 28. napjáig a teljesítést befejezte. A felperes a teljesítésigazolást 2020. február 28. napi dátummal kiállította és igazolta az I. rendű alperes és a támogatást nyújtó felé, hogy az I. rendű alperestől vásárolt eszközök üzembe helyezése megtörtént, a felperes azok használatba vételét megkezdte.
- [12] A teljesítésigazolást követően 2020. március 2-án került sor a számla kiállítására 532.549.644,- Ft + áfa, azaz összesen 676.338.047, - Ft összegről, 2020. május 1-jei fizetési határidővel.
- [13] A felperes 2020. március 4. napján a X Bankkal kötött kölcsönszerződést a támogatási összeg melletti finanszírozás biztosítására. A kölcsönszerződés megkötése ellenére a X Bank nem teljesített kifizetést a felperes felé, 2020. március végén a Covid-járványra hivatkozással a kölcsönszerződéstől elállt. A felperes a X Bank elállásáról tájékoztatta az I. rendű alperest. Ezt követően az I. rendű alperes és a német székhelyű anyavállalata közreműködésével új finanszírozóként vonták be a perben már nem álló II. rendű alperest, a cég1 Zrt-t. A felperes a cég1 Zrt.-vel 2020. augusztus 6. napján kötött kölcsönszerződést 1.245.399,57 euró kölcsönösszeg erejéig 84 hónapos futamidőre. A kölcsönszerződés biztosítékként közjegyzői okiratba foglalt ingójelzálog-szerződést kötöttek az I. rendű alperes által leszállított ingóságokra.
- [14] A cég1 Zrt.-vel megkötött kölcsönszerződés alapján a felperesnek 20%-os önrészt kellett volna biztosítania és 80%-ot finanszírozott volna a bank, hitel formájában. A felperes a 20%-

os önrészt nem fizette meg az I. rendű alperesnek, így a bank sem teljesített kifizetést a kölcsönszerződés alapján.

- [15] A Pénzügyminisztérium több részletben összesen 317.418.914 forintot utalt át a felperesnek a megítélt támogatásból. A felperes ezeket a támogatási összegeket túlnyomórészt a projekt egyéb részeinek megvalósításához használta fel, más beszállítókat fizetett ki belőle.
- [16] A 2020 márciusától decemberéig a felperes az I. rendű alperes számlájában foglalt követelést nem vitatta, fizetési nehézségekre hivatkozással nem teljesítette. A felek között ebben az időszakban számos egyeztetés zajlott.
- [17] Az I. rendű alperes a 2020. december 3. napján kelt, a felpereshez 2020. december 7. napján megérkezett iratában fizetési felszólítást küldött a felperesnek az adásvételi szerződés alapján vele szemben fennálló 649.138.047,88 forint és annak késedelmi kamatai legkésőbb 2020. december 11. napjáig történő kiegyenlítése érdekében. A felszólítás indokául előadta, hogy a felperes a szerződést súlyosan megsértve 7 hónapot meghaladóan nem tett eleget fizetési kötelezettségének, ezért az eladó szerződéses teljesítéshez fűződő érdeke megszűnt. Arra az esetre, ha a megjelölt póthatáridő eredménytelenül telik el, érdekmúlásra tekintettel kérte a fizetési felszólítást a Polgári Törvénykönyv 6:140. § (1) bekezdése alapján szerződéstől való elállásnak tekinteni azzal, hogy az elállás a szerződést felbontja, azaz a megkötése időpontjára visszamenően szünteti meg, ezzel a gépek tulajdonjoga visszaszáll az eladóra. Erre az esetre kérte a szerződő felek közötti haladéktalan elszámolást, a vevő birtokában lévő eszközök eladó részére történő haladéktalan kiadását, valamint az amortizációs költségek, használati díjak és egyéb károk megtérítését.
- [18] A fizetési felszólításban szabott póthatáridő eredménytelenül telt le, a felperes vételár-fizetési kötelezettségét nem teljesítette. 2020 decemberében egyeztetés kezdődött a felek közötti jogviszony további rendezéséről. 2020. december 10. napján kelt e-mailben az I. rendű alperes arról tájékoztatta a felperest, hogy amíg nincs érdemi előrelépés a fennálló tartozás rendezésére, addig a felperes által üzemeltetett Arburg gépek szervizelését és az alkatrész-ellátást csak előre fizetéssel, eseti elbírálás után végzi.
- [19] A 2020. december 11-i határidő eredménytelen leteltét követően az I. rendű alperes a fröccsöntőgépek vezérlőegységeire a felperes előzetes tájékoztatása nélkül korlátozó szoftvereket telepített, a fröccsöntőgépek teljesítményét 1000 munkaórán belül maximálta. Erről a felperes ügyvezetőjét utólag tájékoztatták, aki ezt kifogásolta.
- [20] 2020. december második fele és 2021. január közepe között a felek intenzív tárgyalásokat folytattak, amelyek során több megállapodástervezet készült, végül 2021. január 15. napján jött létre megállapodás. A „Megállapodás és kötelezettségvállalási nyilatkozat” megjelölésű okirat (a továbbiakban: Megállapodás) 1. pontjában a felek rögzítették, hogy az I. rendű alperes, mint eladó és a felperes, mint vevő között 2019. december 6. napján adásvételi szerződés jött létre, amelynek alapján a vevőnek az eladóval szemben 649.138.047,88 forint összegű tőketartozása és a Ptk. 6:155.§ (1) bekezdése szerint számított késedelmi kamattartozása keletkezett, e tartozását a felperesi vevő elismerte.
- [21] A felek rögzítették, hogy e szerződés súlyos megsértése miatt az I. rendű alperes 2020. december 3-án fizetési felszólítást és elállást közölt a felperes vevővel, amelyben a teljesítésre megadott póthatáridő 2020. december 11. volt, e határidő eredménytelenül telt el.
- [22] A Megállapodás 1.3. pontja szerint: „Arburg ezennel nyilatkozik, hogy felperes1-kal időközben folytatott egyeztetések alapján a 2020. 12. 03-án közölt fizetési felszólításban és elállásban foglalt fix póthatáridőt (a továbbiakban: Póthatáridő) legkésőbb 2021. június 30. napjáig vagy a felperes1 elleni esetleges fizetéseképtelenségi eljárás megindításának napjáig, vagy a GINOP-1.2.1-16-2017-01046 Mikro-, ki- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése tárgyú közbeszerzési eljárás sikertelenné, vagy érvénytelenné

nyilvánításáig (a korábban bekövetkező feltétel az irányadó) meghosszabbítja, és ezzel az elállás joghatályának beállta csak a meghosszabbított póthatáridő lejártának napján vagy azon a napon, amikor a felperes1 a jelen megállapodásban vállalt kötelezettségeinek bármelyikét elmulasztja, történik, és a Szerződéssel kapcsolatban kiállított számláját (3575000222) nem stornózza, azzal a feltétellel, hogy a jelen megállapodás 2021. 01. 15-ig aláírásra kerül és a felperes1 az alábbi kötelezettségeket 2021. 01. 22-ig közjegyzői okiratba foglaltan is vállalja és azokat maradéktalanul teljesíti.”

- [23] A Megállapodás 2. pontjában a felperes vállalta, hogy a szerződéssel kapcsolatban kiállított számla teljes kifizetéséig csak az egyik gépet (ALLROUNDER 1120H) és robotot (250.426) használja, minden egyéb az adásvételi szerződés tárgyát képező gépet és robotot a kifizetésig nem használja, azok állapotát és állagát gondos gazdagként megőrzi. Kötelezettséget vállalt arra, hogy 2021. januártól kezdve havi rendszerességgel 6.300.000 forint összeget fizet az I. rendű alperesnek. A megfizetett összeget a fennálló tartozásból jóváírják. Elismerte, hogy nem áll fenn követelése az I. rendű alperessel szemben az adásvételi szerződéssel, illetőleg az elállással kapcsolatban. E pontban rendelkeztek a gépek és robotok állagmegőrzésével kapcsolatos kötelezettségvállalásról, és az eszközök megterhelésétől való tartózkodásról is.
- [24] A 3. pontban a felek megállapodtak arról, hogy amennyiben a felperes bármely, a 2. pontban felsorolt kötelezettségének teljesítésével késedelembe esik, úgy az I. rendű alperes szerződéstől való elállása nyomban hatályosul, a szerződés visszamenőleges hatállyal megszűnik, a gépek tulajdonjoga visszaszáll az I. rendű alperesre és az I. rendű alperes stornózza, illetve helyesbíti a már kiállított számlát oly módon, hogy a megfizetett tökerészt figyelembe veszi. A felperes elismerte, hogy az általa teljesített fizetések kamattal terhelt halasztott fizetésnek minősülnek és amennyiben az I. rendű alperes elállási joga hatályosul, úgy a felperes által addig megfizetett összegeket használati/avulási díjként számolják el. A felperes nyilatkozott, hogy amennyiben az I. rendű alperes elállása a póthatáridő eredménytelen letelte, vagy a fenti feltételek teljesítésének elmulasztása miatt hatályosul, illetve a számla stornózására kerül sor, akkor semmilyen módon és eszközzel nem akadályozza meg az I. rendű alperes tulajdonát képező gépek elhozatalát.
- [25] A Megállapodást a felek kérelmére 2021. január 20. napján közjegyző pécsi közjegyző 41013/K/25/2021/2. ügyszám alatt közjegyzői okiratba foglalta (továbbiakban: közjegyzői okiratba foglalt Megállapodás).
- [26] A Megállapodás alapján a felperes hat alkalommal fizette meg az I. rendű alperesnek a 6.300.000 forintot, ezt figyelembe véve a felperes az I. rendű alperes felé összesen 65.000.000 forintot fizetett 2021. július 1. napjáig.
- [27] Az I. rendű alperes ügyvezetője a felperesnek címzett, 2021. július 2. napján kelt e-mailjében megállapította, hogy a közjegyzői okiratba foglalt Megállapodásban rögzített 2021. június 30-i póthatáridő anélkül telt le, hogy az adásvételi szerződésből fakadó fizetési kötelezettségének a felperes eleget tett volna, emiatt az I. rendű alperesnek a 2020. december 3-án közölt szerződéstől elállása hatályosult, az adásvételi szerződés visszamenőleges hatállyal megszűnt és a gépek tulajdonjoga visszaszállt az I. rendű alperesre. Felhívta a felperest, hogy a gépeket készítsék elő 2021. július 6-tól kezdődően az elszállításához.
- [28] A felperes a gépeket a felhívás ellenére az I. rendű alperesnek nem adta át. Vitatta az I. rendű alperesi elállás jogszerűségét, 2021. július 19. napján kelt levelében úgy nyilatkozott, hogy azt érvénytelennek tekinti. A 2021. július 26. napján kelt, jogi képviselővel tett nyilatkozatában a közjegyzői okiratba foglalt Megállapodást és kötelezettségvállalási nyilatkozatot az I. rendű alperes késedelmes és hibás teljesítésére hivatkozással megtámadta.
- [29] Az I. rendű alperes 2021. szeptember 15. napján kelt kérelmére közjegyző közjegyző végrehajtási záradékkal látta el a közjegyzői okiratba foglalt Megállapodást, amely alapján

végrehajtási eljárás indult. A felperes végrehajtási záradék törlése iránti kérelmének jogerős elutasítását követően a végrehajtás folytatásának eredményeként 2022. március 10. napján az I. rendű alperes elszállította a felperes komlói telephelyéről az adásvételi szerződés tárgyát képező valamennyi eszközt.

- [30] A Miniszterelnökség Gazdaságfejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkársága 2023. február 16. napján a támogatási szerződésben foglaltak ellenőrzését célzó helyszíni ellenőrzést folytatott a felperesnél, majd a vele szemben szabálytalansági eljárás lefolytatását rendelte el, megállapítva, hogy a felperes szerződésszegést követett el, mert a projektet határidőre nem tudta megvalósítani.
- [31] A felperes elsődleges keresete annak megállapítására irányult, hogy a Megállapodás, valamint a közjegyzői okiratba foglalt Megállapodás a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (Kbt.) 141.§ (8) bekezdésébe és a Kbt. 142. § (3) bekezdésébe ütközik, ezért semmis, az I. rendű alperes által gyakorolt elállás a felek között 2019. december 6. napján kötött adásvételi szerződést nem szüntette meg. Utalt a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 172.§ (3) bekezdésében foglalt feltételek fennállására, valamint arra, hogy a kért megállapítás előfeltétele a harmadlagos kereseti kérelem érvényesítésének. Álláspontja szerint a semmisség megállapítására a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárása mellőzhető.
- [32] Jogi érvelése szerint a Megállapodás és a közjegyzői okiratba foglalt Megállapodás az eredeti adásvételi szerződés feltételeit közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül lényegesen módosította. A szerződésmódosítás a szerződés gazdasági egyensúlyát a nyertes ajánlattevő javára változtatta meg, amelyhez nélkülözhetetlen lett volna új közbeszerzési eljárás kiírása és lefolytatása. A szerződésmódosítás hiányában az I. rendű alperesnek nem lett volna joga elállási jogát gyakorolni, továbbá végrehajtási eljárást sem kezdeményezhetett volna a felperessel szemben.
- [33] Másodlagos keresetében – amennyiben a bíróság az elsődleges keresetet megalapozatlannak találja – annak megállapítását kérte, hogy a Megállapodás, valamint a közjegyzői okiratba foglalt Megállapodás annak megkötése időpontjától a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:89.§ (1) és (3) bekezdése, valamint a Ptk. 6:91.§ (2) bekezdése alapján érvénytelen.
- [34] Jogi érvelése szerint az I. rendű alperes a 2020. december 3. napján kelt fizetési felszólításában kilátásba helyezett joghátránnyal, a szerződés felbontásával való fenyegetéssel a felperes szorult helyzetét használta ki és jogellenes fenyegetéssel vette rá a felperes ügyvezetőjét az alapszerződést módosító megállapodás megkötésére, továbbá a kötelezettségvállalási nyilatkozat megtételére. A fröccsöntőgépekből, robotrendszerből és számítógépes programokból álló eszközök közül a felperes csak egyet használt, a többi gépet részben üzembe sem helyezték, azok folyamatosan meghibásodtak, illetve az I. rendű alperes a felperes engedélye és tudta nélkül korlátozó szoftverek felhelyezésével lehetetlenítette el azok használatát. Az I. rendű alperes ultimátumszerűen vette rá a felperest a szerződésmódosító megállapodás megkötésére, a teljesítéssel az I. rendű alperes is késedelembe volt, így jogszabály szerinti elállási jogát sem gyakorolhatta volna, a szerződés pedig elállási jogot részére nem biztosított. A felperes az egyéves törvényi határidőn belül megtámadta a Megállapodást, miután 2021. július 26. napján azt írásban közölte az I. rendű alperessel.
- [35] A Megállapodásnak, valamint a közjegyzői okiratba foglalt Megállapodásnak az a része, amely a 2020. december 3. napján kelt fizetési felszólításban rögzített elállási nyilatkozat joghatályának beálltát tolta ki úgy, hogy az a felperes nem fizetése esetén csak a meghosszabbított póthatáridő lejártán napján történik visszamenőleges hatállyal 2020. december 3. napjára, egy feloldhatatlan ellentmondást tartalmazó, érthetetlen szerződéses

kikötés, amely a Ptk. 6:107. § (2) bekezdése szerint semmis, ezért a felek között létrejött adásvételi szerződés érvényes és hatályos volt mindaddig, amíg az az alperes jogellenes magatartása miatt, 2022. március 10. napján, az eszközök birtokba vételével lehetetlenült, ezáltal megszűnt. Az I. rendű alperes szerződésszegése miatt a felperes alappal élhet a vételár visszatartási jogával, illetve az alperes érdekmúlást nem bizonyított.

- [36] Az elsődleges vagy a másodlagos keresetnek való helyt adás esetén, az érvénytelenség jogkövetkezményeként harmadlagos keresetében kérte kötelezni az I. rendű alperest szerződésszegéssel okozott kár megtérítése jogcímén, a Ptk. 6:142.§-a, 6:180.§-a és 6:522.§-a alapján 382.418.914 forint és annak 2022. március 10. napjától a Ptk. 6:155.§ (1) bekezdése szerinti késedelmi kamata megfizetésére.
- [37] Jogi érvelése szerint az I. rendű alperes az adásvételi szerződés teljesítését megghiúsította azzal, hogy az eszközöket végrehajtás útján visszavette. Az I. rendű alperes a Ptk. 6:180.§ (2) bekezdése alapján a szerződés lehetlenné válásért felelős, amely miatt kártérítésre köteles. Az I. rendű alperes elállása azért sem volt gyakorolható, mert a Ptk. 6:213.§ (1) bekezdése alapján a kapott ellenszolgáltatás visszafizetését nem ajánlotta fel, a szerződés alapján pedig nem volt jogosult elállásra, csak felmondásra. A felperes kárként egyrészt a vételárból az I. rendű alperesnek megfizetett 65.000.000 forint visszafizetését kérte, másrészt a Pénzügyminisztérium részéről folyósított összesen 317.418.914 forint támogatási előlegnek megfelelő összeg megfizetésében kérte marasztalni az I. rendű alperest.
- [38] Elsődleges, másodlagos és harmadlagos kereseti kérelmei megalapozatlansága esetén – negyedleges keresetében hibás és késedelmes teljesítéssel, mint szerződésszegéssel okozott kár megtérítése jogcímén kérte kötelezni az I. rendű alperest 317.418.914 forint és ennek 2022. március 10. napjától a Ptk. 6:155.§ (1) bekezdése szerinti mértékű késedelmi kamat megfizetésére a Ptk. 6:142.§-a, 6:154.§-a, 6:157.§-a és a 6:522.§-a alapján.
- [39] Jogi érvelése szerint az adásvételi szerződésben foglalt eszközök leszállítására, valamint átadás-átvételére sor került, de azok beüzemelése és használatának betanítása nem történt meg. Az eszközök közül egy darab fröccsöntőgép (ALLROUNDER 1120H) és robot kivételével a többi eszköz nem üzemelt. A működő gépnek a teljesítményét 1000 órában maximálták korlátozó szoftver telepítésével. Ez a gép sem tudta azonban teljesíteni az Ipar 4.0 követelményt. E magatartásával az I. rendű alperes megszegte a Ptk. 6:62.§-ában foglalt együttműködési kötelezettségét, a Ptk. 6:157.§-a szerinti hibás, illetve a Ptk. 6:154.§-a szerinti késedelmes teljesítése miatt szerződésszegést követett el. Kárként a Pénzügyminisztériumtól előlegként kifolyósított összegeket jelölte meg.
- [40] Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.
- [41] Az elsődleges kereseti kérelem vonatkozásában állította, hogy a Megállapodás a 2019. december 6. napján közbeszerzési eljárás keretében megkötött adásvételi szerződésétől független, az nem eredményezte az eredeti szerződés módosítását, ezért fogalmilag nem ütközhetett a Kbt. 141. § (8) bekezdésébe és a 142. § (3) bekezdésébe. A Megállapodásban kizárólag az adásvételi szerződés felperes általi megszegésének, fizetési késedelmének jogkövetkezményeit rögzítették. Ha a felek az adásvételi szerződést módosították volna, akkor a Megállapodás szerinti fizetési határidő következtében a felperesnek még nem lett volna lejárt tőke- és kamattartozása, amelyet elismerhetett volna.
- [42] Amennyiben a bíróság a Megállapodásokat mégis szerződésmódosításnak tekintené, azok álláspontja szerint nem minősülnek a Kbt. keresetben felhívott rendelkezései által tiltott szerződésmódosításnak, mert a szerződésmódosítás nem volt lényeges, nem borította fel az eredeti szerződés gazdasági egyensúlyát a nyertes ajánlattevő javára, az nem az I. rendű alperes, hanem a felperes javára módosult. A Megállapodások semminemű rendelkezést nem tartalmaznak az I. rendű alperes esetleges szerződésszegésével összefüggésben, így a

felperesnek a Kbt. 142. § (3) bekezdésére való hivatkozása értelmezhetetlen. Állította, hogy szerződésszerűen teljesített, erről a teljesítésigazolásokat a felperes kiállította, a fizetési késedelem ellenére szervizelte a gépparkot, a felperes a gépekkel megkezdte a gyártást, iratellenes, hogy a felperes több alkalommal felhívta volna az állítólagos hibák kijavítására. Tévesnek tartotta, hogy elállási jogát ne gyakorolhatta volna, hangsúlyozta, hogy az elállási jog mind a Ptk., mind az adásvételi szerződés 10.6. pontja alapján megillette a felperes szerződésszegésére tekintettel.

- [43] Hivatkozott arra is, hogy a felperesi igény érvényesítésének a Kbt. 177.§ (1) bekezdésében írt feltételei nem állnak fenn a Közbeszerzési Döntőbizottság szerződés semmisségét megállapító határozata, valamint a jogsértés jogerős megállapításáról szóló döntése hiányában.
- [44] A másodlagos keresetet elkészttsége miatt kérte elutasítani. Arra hivatkozott, hogy a felek megállapodása 2021. január 15. napján jött létre, ehhez képest a felperes az eredeti keresetlevelét 2022. január 18. napján nyújtotta be, amely így a Ptk. 6:89.§ (3) bekezdése alapján elkésztett.
- [45] Az elévülési kifogás megalapozatlansága esetére érdemi védekezésében cáfolta a jogellenes fenyegetés megtörténtét. Arra utalt, hogy a gazdasági kényszerhelyzet ténye önmagában nem valósít meg jogellenes fenyegetést és így nem vezethet a megállapodás érvénytelenségének megállapítására. Utalt arra is, hogy a megállapodás közokiratba foglalása előtt a közjegyző meggyőződött az ügyfelek valódi szándékáról, tájékoztatta őket a jogügylet lényegéről és jogi következményeiről, az okiratot az ügyfelek nyilatkozatai alapján készítette el, annak tartalmát felolvasta, jogkövetkezményeit megmagyarázta. Mindezek után nyilatkoztak a szerződő felek arról, hogy az okirat tartalma mind az ő valóságos ügyleti akaratuknak, mind jognyilatkozataiknak mindenben megfelel.
- [46] Mind jogalapjában, mind összecszerűségében vitatta a felperes harmadlagos kártérítési igényét. Utalt arra, hogy a felperes maga rögzítette a keresetlevelében, hogy a vételárfizetési kötelezettségének azért nem tudott eleget tenni, mert a cég1 Zrt. általi finanszírozáshoz szükséges önrészt sem tudta előteremteni. Kifejtette, hogy a felperes kártérítési igénye idő előtti is, mert az állami támogatás összegét még nem kellett visszafizetnie, így a kára még fel sem merült.
- [47] A negyedleges kereseti kérelmet ugyancsak mind jogalapjában, mind összecszerűségében vitatta. Hangsúlyozta, hogy e kereseti kérelem vizsgálata esetén a 2021. január 15. és a 2021. január 20. napján kelt megállapodások érvényesek, az I. rendű alperes elállása és a felek közötti elszámolás jogszerű, a megállapodás alapján az eredeti állapot helyreállítására került sor, így az adásvételi szerződés I. rendű alperes általi hibás teljesítésről beszélni nem lehet, az elállás oka a felperes szerződésszegő magatartásának következménye. Emellett ez a kárigény ugyancsak idő előtti, a felperesnek kára ugyanis nem merült fel.
- [48] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 6.837.680 forint perköltséget.
- [49] Az elsőfokú kereset tekintetében kifejtette, hogy a Megállapodás megkötésére egy hónappal az I. rendű alperesnek a 2020. december 3. napján kelt és a felperes által 2020. december 7. napján átvett fizetési felszólításában foglalt fix póthatáridő lejártát (2020. december 11.) követően került sor. Arra tévesen hivatkozott az I. rendű alperes, hogy az ASz. 10.6. pontja szerződéses elállási jogot biztosított számára, mert a szerződés elállási jogot csak a felperesi vevőnek engedett; kizáró szerződéses rendelkezés hiányában ugyanakkor annak nem volt akadálya, hogy az eladó a Ptk. 6:154.§-ában foglalt kötelezetti késedelmén alapuló elállási jogát gyakorolja. A jogosultnak az érdekmúlását nem kellett bizonyítania, önmagában a megfelelő póthatáridő eltelte objektíve megalapozta az elállási jogát. Mivel az I. rendű alperes

a teljesítésre fix póthatáridőt tűzött, ami eredménytelenül eltelt, így a felek közötti szerződés a kétszeres késedelem folytán megszűnt, amiből az következik, hogy a Megállapodás nem minősül a Kbt. 141.§-a szerinti szerződésmódosításnak, hanem a megszűnt szerződés „felszámolásának” módját, a szerződésszegés következményeinek alkalmazását fektette le, további türelmi időt biztosítva a jelentős ideje fizetési késedelemben lévő felperesnek. Ugyanerre a következtetésre jutott a Megállapodás tartalmának értelmezéséből is. Mindezek alapján megállapította, hogy a felperes elsődleges keresetében megjelölt jogcímek, amelyek a szerződésmódosításként értelmezett Megállapodás semmisségének megállapítását célozták, a felek jogvitájában nem alkalmazhatók.

- [50] A másodlagos kereset tekintetében megállapította, hogy a szerződéskötés időpontja 2021. január 15. napja volt, ekkor kezdődött meg a Ptk. 6:89.§ (3) bekezdése szerinti megtámadási határidő. A határidőszámítás szempontjából jelentőséget tulajdonított annak, hogy öt nappal később a felek a megállapodásukat közjegyző előtt is megerősítették és a felperes ismét tartozáselismerő nyilatkozatot tett, mert a megtámadási határidő elévülési jellegű, az elévülést pedig a Ptk. 6:25.§ (1) bekezdés a) pontja alapján megszakítja a tartozásnak a kötelezett részéről történő elismerése. Megállapította, hogy az elévülés megszakításától az elévülés újból elkezdődött a Ptk. 6:25.§ (2) bekezdése szerint, ezért a 2022. január 18. napján benyújtott kereset az egyéves elévülési határidőn belüli.
- [51] Kiemelte, hogy a Ptk. 6:91.§ (2) bekezdése szerinti megtámadási ok esetén a szerződési nyilatkozat megtámadására a másik féltől – avagy a tudtával harmadik személytől – származó jogellenes fenyegetés esetében kerülhet sor, olyan esetben, amikor a szerződő fél elhatározására a fenyegetésnek komoly motiváló szerepe volt. Nem minősül fenyegetésnek a jog által nyújtott eszközök, jogkövetkezmények (a leszállított eszközök visszavétele, kártérítési igény stb.) kilátásba helyezése. A felperes a perbeli esetben saját gazdasági kényszerítő körülményei (a támogatás visszafizetése, a fizetési nehézségei) megfontolásával, a felek szerződéses következményeinek ismeretében tudatosan írta alá a szerződést, a gazdasági döntés kockázatának felvállalása pedig jogi értelemen nem fenyegetés.
- [52] Az elsődleges és másodlagos kereset megalapozatlansága folytán a harmadlagos keresetet érdemben nem vizsgálta.
- [53] A negyedleges kereset kapcsán kifejtette, hogy a felek közötti adásvételi szerződés az I. rendű alperes jogszerű elállásával a szerződéskötésre visszamenőleges hatállyal megszűnt, a kontraktuális felelősség elengedhetetlen feltétele, az I. rendű alperes szerződésszegése (hibás vagy késedelmes teljesítése) így fogalmilag kizárt. A felperes a kárát is csak állította, de azt nem bizonyította: önmagában az, hogy a felperessel szemben szabálytalansági eljárás indult vagy az, hogy a támogatási szerződésben szabott teljesítési véghatáridő lejárt, a kár bekövetkezését nem támasztja alá.
- [54] A szerződésszegés érdemi vizsgálatának szükségtelenségére tekintettel a két tanú meghallgatására vonatkozó felperesi bizonyítási indítvány teljesítését az elsőfokú bíróság mellőzte.
- [55] Az ítélet ellen elsődlegesen annak megváltoztatása és a kereset teljesítése, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása, valamint az I. rendű alperes perköltség megfizetésére kötelezése iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést.
- [56] Az elsőfokú bíróság által megsértett jogszabályhelyként a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 2.§ (2) bekezdését, 279.§ (1), (2) és (3) bekezdését, és 341.§ (1) bekezdését,
- [57] a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 1:3.§-át, 1:3.§-át, 1:4.§-át, 6:63.§-át, 6:215.§-át, 6:88.§-át, 6:89.§-át, 6:91.§-át, 6:107.§ (2) bekezdését, 6:108.§-át,

6:116.§ (2) és (3) bekezdéseit, 6:139.§-át, 6:142.§-át, 6:143.§-át, 6:154.§-át, 6:157.§-át, 6:213.§-át, 6:522.§-át,

- [58] a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (Kbt.) 2.§ (2) és (7) bekezdéseit, 114.§ (4) bekezdés c) pontját, 141.§ (1), (6) és (8) bekezdéseit, 142.§ (3) bekezdését, 177.§ (1) és (3) bekezdéseit jelölte meg.
- [59] Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróságnak a bizonyított tényállás alapján vizsgálnia kellett volna azt, hogy az alperes elállási nyilatkozata megfelelt-e a Ptk. 6:213.§ (1) bekezdésében foglaltaknak. Utalt arra, hogy az alperes elállási nyilatkozata nem tartalmazta a kapott ellenszolgáltatás visszafizetésének felajánlását, önmagának ellentmondó volt, ezért semmis, következésképpen a felek közötti adásvételi szerződés hatályban maradt, így azt a keresettel támadott megállapítás módosította.
- [60] Rámutatott arra, hogy az elállási jog gyakorlásakor és a perben sem bizonyította az I. rendű alperes az érdekmúlását, e körben hivatkozott a Kúria Pfv.VI.20.444/2018/21. számú ítéletében kifejtettekre.
- [61] Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a Megállapodásokkal a felek a közöttük létrejött érvényes és hatályos adásvételi szerződés lényeges feltételeit módosították közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül. A módosítással szerződésileg lehetővé tették az alperes szerződéstől való elállását, jelentősen csökkentették és kizárták az I. rendű alperes szerződésben vállalt hibátlan teljesítésére vonatkozó kötelezettségét, kizárták és korlátozták az adásvétel tárgyát képező eszközök használatát, rendelkeztek az elidegenítési- és terhelési tilalommal terhelt eszközök alperes tulajdonába történő visszaadásáról, felmentették az alperest szerződésszegő magatartása miatt őt terhelő következmények alól. Kifejtette, hogy tévedett az elsőfokú bíróság, amikor úgy értékelte, hogy a felek közjegyzői okiratba foglalt Megállapodása már az adásvételi szerződés megkötését követően keletkezett, és azzal összefüggésben a felek semmilyen kötelezettségvállalást nem tettek egymás irányába. Utalt arra, hogy a Megállapodás 1.3. pontja szerint az alperes saját maga döntött úgy, hogy a korábban közölt elállási nyilatkozat december 3-án nem hatályosult, következésképp a feleknek ez a Megállapodása az adásvételi szerződés módosítását eredményezte, amely a Kbt. 142.§ (3) bekezdésébe ütközik. A módosítással az adásvételi szerződés gazdasági egyensúlya a nyertes ajánlattevő javára felborult, emiatt a szerződésmódosítás semmis, az alperes annak alapján hibás és késedelmes teljesítése miatt elállási jogát nem gyakorolhatta jogszerűen, és végrehajtási eljárást sem indíthatott volna. A 2019. december 6-i adásvételi szerződés érvényes és hatályos maradt, az alperes szerződésszegése miatt a felperes alappal élhetett visszatartási jogával, illetőleg nem esett fizetési késedelembe.
- [62] A másodlagos kereseti kérelemmel összefüggésben előadta, hogy a 2020. december 3. napján kilátásba helyezett joghátránnyal az alperes a felperes szorult helyzetét kihasználva jogellenesen vette rá a felperes ügyvezetőjét az alapszerződést módosító megállapodás megkötésére, hiszen olyan hátrányt helyezett kilátásba a felperessel szemben, amelynek bekövetkezése esetén a felperest a támogatási szerződéssel vállalt projektélt nem érhetne volna el, a kapott támogatás összegét vissza kellett volna fizetnie. Álláspontja szerint az alperes magatartása nem minősülhet jogszerűnek, hiszen a felperes olyan gazdasági kényszerhelyzetben volt, amelyet az alperes nélkül a felperes nem tudott megoldani, ezzel tudta elérni az alperes, hogy a felperes akarata ellenére megkötötte vele az adásvételi szerződést módosító megállapodást. E fenyegetésnek komoly motiváló szerepe volt abban, hogy a felperes a megállapodást aláírja, enélkül azt nem tette volna meg.
- [63] Sérelmezte, hogy a felperes által addig kifizetett vételárrészt az alperes az eszközök visszavételével együtt meg kívánta tartani a használat fejében úgy, hogy a leszállított eszközök közül a felperes csak egyet használt, hiszen a többi gépet részben az alperes üzemben sem helyezte, azok folyamatosan meghibásodtak, illetve a közjegyzői okirat aláírása

előtt a felperes engedélye és tudta nélkül korlátozó szoftverek felhelyezésével lehetetlenítette el azok használatát.

- [64] Fenntartotta, hogy a Megállapodás és a közjegyzői okiratba foglalt Megállapodás közbeszerzési eljárás lefolytatásának mellőzésével 2021. június 30-i fizetési határidőre módosította a felperes fizetési kötelezettségét azzal a kikötéssel, hogy a 2020. december 3. napján közölt fizetési felszólításban rögzített elállási nyilatkozat joghatályának beállta csak a meghosszabbított póthatáridő lejártának napján történik visszamenőleges hatállyal 2020. december 3. napjára. Ez egy olyan feloldhatatlan ellentmondást tartalmazó, érthetetlen szerződéses kikötés volt álláspontja szerint, amely a Ptk. 6:107.§ (2) bekezdése szerint semmis. Utalt arra, hogy az alperes 2020. június 30-át követően a felperessel szemben elállási nyilatkozatot nem közölt.
- [65] A harmadlagos kereseti kérelemmel összefüggésben arra hivatkozott, hogy az alperes tisztában volt a szerződéskötéskor azzal a kritériummal, hogy az általa szállított eszközöknek meg kell felelniük az Ipar 4.0 követelménynek. Az alperes soha nem tudta ezt a követelményt teljesíteni, e magatartásával megszegte a Ptk. 6:62.§-ában foglalt együttműködési kötelezettségét, amellyel a Ptk. 6:142.§-a szerint szerződést szegett. A szerződésellenes állapotot érvénytelen megállapodással tartotta fenn, majd a szerződés teljesítését megghiúsította azzal, hogy az eszközöket végrehajtás útján visszavette a felperestől. Ennek okán a szerződés teljesítése a felperestől a jövőben nem várható el, az alperes magatartása folytán a szerződés lehetetlenné vált, amelyre tekintettel az alperes a Ptk. 6:180.§ (2) bekezdése alapján kártérítésre köteles.
- [66] Az alperes jogellenes elállását azért sem gyakorolhatta, mert a Ptk. 6:213.§ (1) bekezdése alapján a felperestől kapott ellenszolgáltatás visszafizetését nem ajánlotta fel, s a szerződés alapján nem volt jogosult elállásra, csak felmondásra.
- [67] Előadta, hogy a felperes a vételárból megfizetett az alperesnek 65.000.000 forintot, amely a szerződés lehetetlenülése miatt visszajár. A felperesnek a Pénzügyminisztériumtól felvett támogatási előlegek összegét az ÁSZF szerint büntető kamatokkal együtt vissza kell fizetni a felperesnek, amelynek mértékét még nem tudja. A késedelmi kamatszámítás kezdő időpontját a gépek elszállításának időpontjával egyezően 2022. március 10. napjában határozta meg. Sételmezte, hogy az elsőfokú bíróság az elsődleges és másodlagos kereseti kérelmei elutasítása folytán nem vizsgálta a harmadlagos kereseti kérelem megalapozottságát.
- [68] A negyedleges kereseti kérelemmel összefüggésben ismételten utalt arra, hogy az alperes soha nem tudta teljesíteni, hogy a gépek az Ipar 4.0 követelménynek megfeleljenek, ezzel az alperes megszegte a Ptk. 6:62.§-ában foglalt együttműködési kötelezettségét, és a Ptk. 6:157.§ szerint hibás, illetőleg a Ptk. 6:154.§ szerinti késedelmes teljesítés miatt a Ptk. 142.§-a szerint szerződést szegett, amelyet a felperes többszöri felszólítása ellenére sem orvosolt. Előadta, hogy a Pénzügyminisztériumtól összesen 317.418.910 forint támogatási előleget vett fel, amelyet a támogatási szerződésben kitűzött befejezési határidő eredménytelen elteltére tekintettel az ÁSZF szerint büntető kamatokkal növelten vissza kell fizetnie, amelynek mértékét még nem tudja. Követelése azért nem minősül időelőttinek, mert az alperes jogellenes elállása következtében a gépek birtokából kikerült, azokat üzembe helyezni és ezáltal a pályázati feltételeket módosítani nem tudta, azaz a pályázat célja megghiúsult.
- [69] Utalt arra is, hogy az alperes sem az érdemi ellenkérelmében, sem a viszontválaszában nem tett olyan előadást, hogy az adásvételi szerződés ex tunc hatályú megszűnésére figyelemmel fogalmilag kizárt a szerződésszegéssel okozott kár megtérítése. Határozott jogi álláspontja szerint a felek között az adásvételi szerződés létrejött, az senki által nem vitatottan fennállt, annak alapján a felek egymás irányába szolgáltatást és ellenszolgáltatást teljesítettek. A szerződéshez fűződő joghatások a jogszerű elállás gyakorlásáig fennállnak, ennek során vizsgálható a felek e körben tanúsított magatartása. Az, hogy időközben egy jogellenes

módosító megállapodással az alperes a szerződést felbontottnak tekintette, nem mentesíti az alperest a szerződés hatálya alatti hibás, késedelmes teljesítésének felelőssége alól, érdemben vizsgálnia kellett volna ezért az elsőfokú bíróságnak a negyedleges kereseti kérelemben foglaltakat. Különösképpen jelentőséggel bír ez a körülmény a Ptk. 6:139. §-ában szabályozott visszatartási jogra tekintettel, amely ugyancsak jogellenessé teszi álláspontja szerint az alperes elállását.

- [70] Állította, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 2.§ (2) bekezdését és 341.§ (1) bekezdését megsértve sem a harmadlagos, sem a negyedleges kereseti kérelemről nem döntött érdemben. Iratellenesnek tartotta azt az ítéleti megállapítást, hogy a felperes a kárát nem bizonyította. Utalt arra, hogy az ÁSZF rendelkezéseivel bizonyította, hogy a projekt meghíúsulása esetén a támogatási összeget vissza kell fizetnie. Állította, hogy kára elmaradt haszonként jelentkezik, hiszen elesett a megítélt támogatási összegtől, illetve, hogy a folyósított előleg visszafizetését megkezdte, e körben részletfizetési megállapodást kötött a hatósággal.
- [71] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes perköltség viselésére kötelezését kérte.
- [72] Az elsődleges keresettel kapcsolatban helyesnek tartotta az elsőfokú ítéletnek azt a megállapítását, hogy nem volt akadálya annak, hogy az alperes a Ptk. 6:154.§-a alapján gyakorolja elállási jogát, illetve, hogy a Megállapodás nem a felek között létrejött adásvételi szerződés módosítása volt, mivel a Megállapodás tartalmában sem minősül szerződésmódosításnak, és a mivel az adásvételi szerződés a Megállapodás megkötése előtt – az alperes elállása folytán már 2022. december 11. napján - megszűnt.
- [73] Utalt arra, hogy az alperes elállását vitató érvelések olyan perfelvételi nyilatkozatok, amelyeket a felperesnek az elsőfokú eljárásban kellett volna előadnia, azokat a másodfokú eljárásban már nem pótolhatja.
- [74] A másodlagos kereseti kérelem és fellebbezési érvelés körében arra utalt, hogy a perben a felperesnek azt kellett volna bizonyítania, hogy mi volt az a jogellenes fenyegetés, amely őt a Megállapodás megkötésére kényszerítette. E körben nem releváns, hogy a Megállapodás valamely rendelkezése érthetetlen vagy sem, illetve, hogy az alperes az adásvételi szerződésből eredő kötelezettségét hibásan teljesítette-e vagy sem.
- [75] Egyetértett az elsőfokú ítélet [74] bekezdésének azzal a megállapításával, hogy nem minősül fenyegetésnek a jog által nyújtott eszközök, jogkövetkezmények kilátásba helyezése.
- [76] Fenntartotta azt az álláspontját is, hogy a felperes megtámadási joga elévült.
- [77] Az elsődleges és másodlagos kereseti kérelem elutasítására figyelemmel helyesnek tartotta, hogy az elsőfokú bíróság a harmadlagos keresetet érdemben nem vizsgálta.
- [78] A negyedleges kereset kapcsán egyetértett az elsőfokú ítéletnek azzal a megállapításával, hogy a szerződéstől való elállás miatt fogalmilag kizárt, hogy az alperes szerződésszegéssel okozhatott volna kárt a felperesnek. A felperesnek e körben azt kellett volna bizonyítania, hogy a felek között szerződéses jogviszony állt fenn (az alperesi elállás miatt volt jogszerűtlen), az alperes a szerződésből eredő kötelezettségét megszegte, a felperesnek kára keletkezett, a kár mértékét, és az alperes jogellenes magatartása és a felperes kára közötti okozati összefüggést. Bármelyik feltétel hiányzik a kárigény megalapozatlan. A felperes már azt sem bizonyította, hogy őt ténylegesen kár érte. E körben utalt a Kúria Gfv.VI.30.304/2021/6. számú részítéletének [46] bekezdésében írtakra, illetve arra, hogy a kártérítés egyéb feltételeinek hiányában a szerződésszegés vizsgálata nem volt szükséges, vitatta ugyanakkor, hogy teljesítése hibás lett volna.
- [79] A fellebbezés nem megalapozott.

- [80] A Pp. 383. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság – ha az ítélet hatályon kívül helyezésére e törvény szerint nincs szükség – az ügy érdemében dönt, ezért a másodfokú bíróság elsődlegesen a hatályon kívül helyezés iránti fellebbezési kérelmet bírálta el.
- [81] Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését a felperes a Pp. 380.§, 381.§ és 384.§ alapján kérte, a Pp. 2.§ (2) bekezdésének, 279.§ (1), (2) és (3) bekezdéseinek, és 341.§ (1) bekezdésének megsértésére hivatkozással.
- [82] A felperes fellebbezésében nem hivatkozott a Pp. 380. §-ában megjelölt egyik hatályon kívül helyezési okra sem, így ez alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésnek nem volt helye.
- [83] A Pp. 381. §-a szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezheti, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ha szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges, vagy nem észszerű.
- [84] A Pp. 2.§ (2) bekezdése alapján a bíróság – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van.
- [85] A Pp. 341. § (1) bekezdése értelmében az ítéletben foglalt döntésnek ki kell terjednie a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelemre.
- [86] A fenti jogszabályhelyek megsértését egyrészt azért állította a felperes, mert a negyedleges kereseti kérelem jogalapját az elsőfokú bíróság azzal a jogi indokolással utasította el, hogy annak érvényesítése az adásvételi szerződés ex tunc hatállyal történt megszűnésére tekintettel fogalmilag kizárt, holott erre az alperes sem az érdemi ellenkérelmében, sem a viszontválaszában nem hivatkozott. Másrészt azért, mert álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a harmadlagos és negyedleges kereseti kérelmet nem bírálta el.
- [87] A Pp. 170.§ (4) bekezdése szerint keresethalmazat esetén a keresetlevél érdemi részében foglaltakat úgy kell előadni, hogy azokból külön-külön megállapíthatóak legyenek aalmazatban érvényesített igények és azok egymáshoz való viszonya. A keresetlevélben aalmazatban álló keresetek azonos tartalmi elemeit elegendő egyszer előadni. Egymással eshetőleges viszonyban álló több kereset esetén az elbírálás kért sorrendjét meg kell határozni.
- [88] A felperes harmadlagos kereseti kérelme szerint: harmadlagosan a jelen pontban írt kereseti kérelmünk elbírálását kérjük, sorrendben tehát ez a harmadik abban az esetben, ha a törvényszék az elsődleges vagy a másodlagos kereseti kérelmeink alapján az alperessel 2020. január 15. napján kelt, közjegyzői okiratba foglalt megállapodás és kötelezettségvállaló nyilatkozat érvénytelenségét megállapítja.
- [89] A felperesnek ez a nyilatkozata az elsőfokú bíróságot kötötte, a harmadlagos keresetet abban az esetben kellett elbírálnia, hogy ha az elsődleges vagy a másodlagos kereset alapján megállapítja a Megállapodás és kötelezettségvállaló nyilatkozat érvénytelenségét. Az elsőfokú bíróság azonban mind az elsődleges, mind a másodlagos kereseti kérelmet elutasította, és ezért a harmadik kereseti kérelemmel nem foglalkozhatott.
- [90] A negyedleges keresetet az elsőfokú bíróság a fellebbezésben hivatkozottakkal ellentétben érdemben elbírált, azt elutasította. A negyedleges kereseti kérelem vonatkozásában előterjesztett alperesi ellenkérelem rögzítette, hogy annak elbírálására a kereseti kérelmek sorrendjére tekintettel akkor kerülhet sor, ha az elsődleges, másodlagos és harmadlagos kereseti kérelmeket a bíróság megalapozatlannak tartja, amiből levonható az a következtetés, hogy a bíróság ez esetben a 2021. január 15. napján kelt magánokiratba és 2021. január 20. napján közjegyzői okiratban foglalt nyilatkozatokat érvényesnek találja. Tény, hogy az

adásvételi szerződés elállás folytán való ex tunc hatályú megszűnését kifejezetten nem említette az ellenkérelem, a Megállapodásban és a közjegyzői okiratba fogalt Megállapodásban foglalt nyilatkozatok érvényességére hivatkozás azonban tartalma szerint erre is kiterjedt. A negyedleges kereseti kérelem elutasításának indoka a kár bizonyítottságának hiánya is volt, így amennyiben ebben a körben az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett volna az ellenkérelemnél, az sem valósított volna meg az ügy érdemi eldöntésére kiható eljárás szabálysértést.

- [91] A Pp. 279. § (1) bekezdése szerint a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapítja meg.
- [92] A (2) bekezdés kimondja, ha a per során tényállításai eltérőek, ezt a bíróság akként értékeli, mintha magának a félnek a tényállításai lennének eltérők.
- [93] A (3) bekezdés alapján a bíróság a kártérítés vagy egyéb tartozás összegét, ha az a szakértői vélemény vagy más bizonyíték alapján nem állapítható meg, a per összes körülményeinek mérlegelésével belátása szerint határozza meg.
- [94] A felperes fellebbezésében hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási indítványát indokolatlanul mellőzte, ezért a felperes tisztességes eljáráshoz való joga sérelmet szenvedett. A bizonyítási indítvány elutasításának elsőfokú ítéletben foglalt helyes indoka azonban az volt, hogy a szerződésszegés érdemi vizsgálata a kár bizonyítottságának hiányában szükségtelen volt. Nem hivatkozott ugyanakkor a felperes a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésére, illetve nem sérelmezte a fél és képviselője eltérő tényállításainak fél tényelődásaként értékelését sem. A negyedleges, kártérítés jogcímén előterjesztett keresetet az elsőfokú bíróság a kártérítési felelősség feltételeinek bizonyítottsága, azaz jogalap hiányában utasította el, erre tekintettel a kártérítés összegének mérlegeléssel történő megállapítására a perben fel sem merülhetett.
- [95] A fentiekre tekintettel a felperes a Pp. 381.§-a alapján történő hatályon kívül helyezést megalapozó lényeges eljárás szabálysértésre sem hivatkozott.
- [96] A felperes fellebbezésében a Pp. 237.§-ának megsértésére nem hivatkozott, a másodfokú bíróság eljárása során a Pp. 369. § (4) bekezdésének alkalmazását nem tartotta szükségesnek, ennek hiányában a Pp. 384. §-a alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére ugyancsak nem kerülhetett sor.
- [97] Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére a fentiek szerint nem volt szükség, ezért a másodfokú bíróság a fellebbezés alapján az elsőfokú ítéletet érdemben bírálta felül.
- [98] Az elsőfokú kereseti kérelmet elutasító elsőfokú ítéleti döntés elleni fellebbezés kapcsán a másodfokú bíróság a következőkre utal:
- [99] A másodfokú bíróság észlelte, hogy az elsőfokú bíróság ítélete [66] és [67] bekezdésében megsértette a Pp. 342.§ (1) bekezdését, amikor a felek közötti adásvételi szerződés 2020. december 11-i megszűnését állapította meg, mert erre az alperes ellenkérelmében nem hivatkozott. A másodfokú bíróság Pp. 370.§ (3) bekezdése alapján ezt a fellebbezésben nem hivatkozott eljárás szabálysértést a felperes kérelmére figyelembe vette, mellőzi ezért az elsőfokú ítélet indokolásából az erre vonatkozó megállapításokat.
- [100] A másodfokú bíróság az alperes fellebbezési ellenkérelmének 6 (ii) és 8. pontjában foglalt, a Pp. 7.§ (1) bekezdés 4. pontja szerinti ellenkérelem-változtatást elutasította, mert erre az alperes ellenkérelmében nem, csak fellebbezésében hivatkozott a felek közötti adásvételi szerződés 2020. december 11-i megszűnésére, erre az ellenkérelem-változtatásra azonban a fellebbezésben a Pp. 373.§ (3) bekezdése alapján már nincs lehetőség.

- [101] Az alperes a 2020. december 3-án kelt levelében póthatáridőt tűzött ki, és a szerződéstől a Ptk. 6:140.§ (1) bekezdése alapján elállási nyilatkozatot tett arra az esetre, ha a póthatáridő eredménytelenül telik el. Az egyeztetések során ezt követően abban állapodtak meg, hogy a szerződést nem tekintik megszűntnek, a póthatáridőt az alperes meghosszabbítja, és az elállás csak a meghosszabbított póthatáridő utolsó napján vagy a megállapodásban vállalt kötelezettségek elmulasztása esetén válik hatályossá. Erre a feleknek a Ptk. 6:59.§ (2) bekezdése szerinti szerződéses szabadság keretében lehetőségük volt. Megállapítható, hogy a felek szándéka elsődlegesen az adásvételi szerződés teljesítésére irányult, a Megállapodás 3.) pontjában arra az esetre rendezték a jogviszonyt, ha a felperes a vállalt kötelezettségeit nem teljesíti. Ebből adódóan a szerződés csak az elállás hatályba lépésekor, 2021. június 30-a után tekinthető felbontottnak.
- [102] Az elsőfokú bíróság eltérő jogi álláspontja miatt – amely szerint az adásvételi szerződés 2020. december 11-ei megszűnésére tekintettel a 2021. januári Megállapodás nem tekinthető e szerződés módosításának és emiatt az nem ütközhetett a Kbt. 141.§ (8) és a Kbt. 142.§ (3) bekezdéseibe – nem vizsgálta, azonban a fentiek szerint figyelembe vett eljárási szabálysértés folytán vizsgálni kellett, hogy a Megállapodás érvénytelenségének megállapítása lehetséges-e ebben a perben, vagy a Kbt. 177.§ (1) bekezdése alapján a felperes igényének érvényesítéséhez szükséges a Közbeszerzési Döntőbizottság határozata.
- [103] A Kbt. 177. § (1) bekezdése alapján a 175. § (1) bekezdésében foglalt eset, valamint a (3) bekezdés szerinti esetek kivételével a 137. § (1) bekezdése szerinti jogsértés miatti semmisség jogkövetkezményeivel összefüggő polgári jogi igény, valamint a közbeszerzésre, illetve a közbeszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok megsértésére alapított bármely egyéb polgári jogi igény érvényesíthetőségének feltétele, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság véglegesen, illetve a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatával szemben folyamatban volt közigazgatási perben a bíróság a szerződés semmisségét, egyéb polgári jogi igény esetében pedig a jogsértést jogerősen megállapítsa, ennek hiányában a bíróság a keresetet ítéletével elutasítja.
- [104] A Kbt. 177.§ (3) bekezdése szerint nem kell alkalmazni az (1) bekezdésben foglaltakat, ha a polgári jogi igény érvényesítése – illetve a szerződés érvénytelenségére történő hivatkozás – a 133–135. §-on, a 138–140. §-on, a 142. § (3) bekezdésén, vagy törvénynek, vagy végrehajtási rendeleteinek a szerződés tartalmi elemeit meghatározó más rendelkezéseinek megsértésén alapul.
- [105] A felperes az elsődleges kereseti kérelmében a Megállapodás érvénytelenségét azért kérte megállapítani, mert álláspontja szerint a szerződés a Kbt. 141.§ (8) bekezdésébe, és 142.§ (3) bekezdésébe ütközik. Emellett hivatkozott arra, hogy a megállapodással az adásvételi szerződés lényeges feltételeit módosították, ezt a Kbt. 141.§ (6) bekezdése alapján közbeszerzési eljárás nélkül nem teheték volna meg. Hogy szükség volt-e a közbeszerzési eljárásra, illetve annak mellőzése miatt semmis-e a megállapodás, a Kbt. 177.§ (1) bekezdése alapján a Közbeszerzési Döntőbizottság vizsgálhatja, mert a 177.§ (3) bekezdése a 137.§ (1) bekezdés a) pontja szerinti jogsértés miatti semmisségen alapuló polgári jogi igény érvényesítése, illetve a szerződés érvénytelenségére hivatkozás esetén a 177.§ (1) bekezdése alkalmazandó. A polgári perben csak az vizsgálható, hogy a megállapodás a 142.§ (3) bekezdése alapján semmis-e.
- [106] A Kbt. 142.§ (3) bekezdése kimondja, hogy semmis a szerződés módosítása, ha az arra irányul, hogy a nyertes ajánlattevőként szerződő felet mentesítsék az olyan szerződésszegés (illetve szerződésszegésbe esés) és annak jogkövetkezményei – ide nem értve a felmondás vagy elállás jogának gyakorlását – alkalmazása alól, amelyért felelős (illetve felelős lenne), vagy amely arra irányul, hogy az ajánlatkérő átvállaljon a nyertes ajánlattevőt terhelő többletmunka-költségeket vagy indokolatlanul egyéb, a szerződés alapján a nyertes ajánlattevőt terhelő kockázatokat.

- [107] A keresettel támadott Megállapodás nem tartalmaz a Kbt. 142.§ (3) bekezdése szerinti, a nyertes ajánlattevő alperest szerződésszegés jogkövetkezményei alól mentesítő vagy a nyertes ajánlattevőt terhelő többletmunka-költségek vagy kockázatok átvállalására vonatkozó rendelkezést, ezért ez alapján nem állapítható meg a Megállapodás érvénytelensége.
- [108] Téves a felperesnek az a fellebbezési hivatkozása is, hogy az elsőfokú bíróságnak vizsgálni kellett volna azt, hogy az alperes elállási nyilatkozata megfelel-e a Ptk. 6:213.§ (1) bekezdésének, mert a felperes erre az elsőfokú eljárásban nem alapított igényt, nem hivatkozott rá, csak azt állította, hogy az alperes elállási nyilatkozata semmis volt. Arra sem hivatkozott a felperes keresetében, hogy az érdekmúlást az alperes elállás során nem bizonyította, ezért az elsőfokú bíróságnak ezt sem kellett vizsgálnia az elsődleges kereset elbírálása során.
- [109] A kifejtettekre tekintettel, az indokolás fentiek szerinti módosításával érdemben helyes az elsődleges keresetet elutasító ítéleti döntés.
- [110] Az másodlagos keresetet elutasító elsőfokú ítélet elleni fellebbezés az alábbiakra tekintettel megalapozatlan:
- [111] A másodfokú bíróság észlelte, hogy az elsőfokú bíróság ítélete [72] bekezdésében megsértette a Pp. 342.§ (3) bekezdését, amikor azt állapította meg, hogy a megtámadási határidőt a Ptk. 6:25.§ (1) bekezdés a) pontja alapján megszakította a tartozás elismerése, mert ezt a jogot a perben egyik fél sem állította. A másodfokú bíróság Pp. 370.§ (3) bekezdése alapján ezt a fellebbezésben nem hivatkozott eljárási szabálysértést a felperes kérelmére figyelembe vette, mellőzi ezért az elsőfokú ítélet indokolásából az erre vonatkozó megállapításokat.
- [112] A másodlagos kereset jogcímét a felperes a Ptk. 6:91. § (2) bekezdése szerinti jogellenes fenyegetésben jelölte meg.
- [113] A Ptk. 6:89. § (3) bekezdése szerint a megtámadási jog a szerződés megkötésétől számított egyéves határidőn belül a másik félhez intézett jognyilatkozattal vagy közvetlenül bíróság előtti érvényesítéssel gyakorolható. A szerződés megkötésétől számított egyéves határidőn belül fordulhat bírósághoz a fél, ha a szerződést a másik félhez intézett jognyilatkozattal támadta meg, és a megtámadás eredménytelen volt.
- [114] Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a szerződés megkötésétől, azaz 2021. január 15. napjától e határidő elkezdődött és helyesen mutatott rá arra is, hogy a határidő elévülési jellegű. Az, hogy a Megállapodás hatálybalépésének feltétele a közjegyzői okiratba foglalás volt, nem jelenti azt, hogy a megállapodás a közjegyzői okiratba foglalással jött volna létre, a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezése ugyanis már a Megállapodás aláírásával megtörtént (Ptk. 6:63.§ (1) bekezdés).
- [115] A szerződés megtámadása egy kötelmi természetű polgári jogi igény érvényesítése, amelyre egyéves elévülési időn belül van lehetősége a jogosultnak. A felperes keresetét 2022. január 18-án terjesztette elő, így helyesen hivatkozott az alperes az ellenkérelmében és a fellebbezésében is a másodlagos kereseti követelés elévülésére, amelyre figyelemmel a másodlagos kereset érdemi vizsgálata az elsőfokú bíróság részéről szükségtelen volt, az arra vonatkozó indokokat ezért a másodfokú bíróság mellőzi az elsőfokú ítélet indokolásának [74] bekezdéséből, s ugyanez okból mellőzi a fellebbezés érdemi vizsgálatát a másodlagos kereseti kérelem érdemi indokait illetően.
- [116] A harmadlagos keresetét a felperes arra az esetre terjesztette elő, ha az elsődleges vagy másodlagos keresete megalapozott. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsődleges és másodlagos keresetet elutasító érdemi döntés is helyes, ezért a harmadlagos kereset elutasításával kapcsolatos fellebbezési indokokat a másodfokú bíróságnak ugyancsak nem kellett vizsgálnia.

- [117] A negyedleges kereset elutasításával kapcsolatos fellebbezés körében a Ptk. 6:142. § alapján azt kell vizsgálni, hogy volt-e szerződésszegés, volt-e kár, a szerződésszegés és a kár között fennáll-e az okozati összefüggés, bármelyik feltétel hiánya alaptalanná teszi ugyanis a kártérítési követelést.
- [118] A Ptk. 6:144. § (2) bekezdése alapján irányadó Ptk. 6:522. § (2) bekezdése értelmében a teljes kártérítés körében a károkozó köteles megtéríteni a) a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést; b) az elmaradt vagyoni előnyt; és c) a károsultat ért vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez szükséges költségeket.
- [119] A teljes kártérítés elve szempontjából elengedhetetlen annak a tisztázása, hogy mi tartozik a károsult vagyonába, mert ettől függ, hogy bekövetkezett-e annak a csökkenése, és ha igen, úgy milyen mértékben. Az általános bírósági gyakorlat nem tekinti kárnak a károsulttal szemben keletkezett, de általa meg nem térített követelést (EBH2006. 1425.), csak az a követelés minősülhet kárnak, amit a károsult kifizetett (BDT2010. 2297., BDT2011. 2394.).
- [120] Kárként a felperes a visszafizetendő állami támogatást jelölte meg. Ez a kár elmaradt haszonként nem, kizárólag vagyonsökkenésként értékelhető, hiszen az állami támogatást a felperes megkapta, az bekerült a vagyonába, arról a támogatási szerződés feltételeinek megfelelően rendelkezhetett, és – erre vonatkozó jogerős döntés alapján – a saját vagyonából kell majd visszafizetnie. A kár akkor következik be, amikor a felperes vagyona csökken. A felperes által a másodfokú eljárásban előadottak szerint a szabálytalansági eljárásban megszületett közigazgatási határozattal szemben jogorvoslással élt, a vagyona még nem csökkent annak következtében, hogy a támogatást vissza kellett fizetnie, ezért a kár bekövetkezése sem állapítható meg, így a kártérítés egyéb feltételeinek a vizsgálata szükségtelen, s erre tekintettel helyesen járt el az elsőfokú bíróság a negyedleges kereseti kérelem elutasítása során.
- [121] Mindezekre figyelemmel, az indokolás fentiek szerinti módosításával a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [122] Az eredménytelenül fellebbező felperes perköltséget nem igényelhet, a Pp. 83.§ (5) bekezdése alapján viseli a fellebbezésére lerótt illetéket, és a Pp. 83.§ (1) bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségének megfizetésére, amelynek összegét a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján az elsőfokú ítéletben megállapított perköltség összegének az 50%-ában állapította meg.

Pécs, 2023. szeptember 28.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, dr. Hrubai Adrienn s.k. előadó bíró, dr. Berki Csilla s.k. bíró